

Friluftsliv på Tværs – Projektbeskrivelse

Med projekt Friluftsliv på Tværs ønsker Friluftsrådet at styrke samarbejdet på tværs af kommuner og lokale friluftsforeninger. Målet med Friluftsliv på Tværs er at udvikle, afprøve og evaluere *kompetenceudviklende metoder* målrettet kommunale fagpersoner og frivillige i friluftsforeningerne, i et fælles mål om, at kommunerne i samspil med foreningerne kan styrke folkesundheden og skabe forankring af friluftsliv i de kommunale sundhedsfremmende indsatser.

Projekt Friluftsliv på Tværs sætter fokus på, hvordan vi opkvalificerer arbejdet med at integrere friluftsliv i sundhedsindsatsen på tværs af faggrænser og samarbejdspartnere og skaber forankring af de sundhedsfremmende friluftsfællesskaber. Projektet er støttet af midler fra Sundhedsstyrelsens pulje til forebyggelse og sundhedsfremme.

Leverancer i projektet er bl.a. afholdelse af kurser, udvikling af materialer, der kan inspirere kommunale praktikere og foreningsaktører til arbejdet med det sundhedsfremmende friluftsliv. Friluftsliv på Tværs understøtter desuden Friluftsrådets projekt Sund i Naturen, der involverer ti fokuskommuner, som i den 3-årige projektperiode fra 2017 til 2020 udarbejder og samler tilbud og aktiviteter, der integrerer friluftsliv og naturglæde i kommunernes arbejde med forebyggelse, sundhedsfremme og rehabilitering. Her vil Friluftsliv på Tværs understøtte implementeringen og forankringen af projekt Sund i Naturens kommunale sundhedsindsatser, og bidrage med værdifulde værktøjer og erfaringer, som kan udbredes til andre kommuner, der ønsker en styrket folkesundhedsindsats med friluftsliv. Aktiviteterne i Friluftsliv på Tværs vil blive udøvet på/i samarbejde med allerede eksisterende netværk og platforme, såsom Sund By Netværkets temagruppe "Natur, udeliv og sundhedsfremme", Netværket "Klog på natur og friluftsliv" (DGI, DDS, Skovskolen/KU) og Friluftsrådets projekt Sund i Naturen.

Hvorfor samarbejde på tværs?

Foreningslivet spiller en central rolle som led i det kommunale forebyggelsesforløb, fordi borgeren gennem foreningsfællesskabet og foreningens aktiviteter fastholdes i de sunde vaner. Kommunerne samarbejder derfor i stigende grad med lokale foreninger og frivillige i ønsket om en styrket forebyggelses- og sundhedsfremmeindsats. Friluftsliv og folkesundhed er et nyt samarbejdsfelt, som går på tværs af kommunale forvaltninger. Mange kommuner ønsker i stigende grad at anvende natur- og friluftaktiviteter i deres forebyggelsestilbud (jf. Friluftsrådets kortlægning af kommunernes inddragelse af natur og friluftsliv i sundhedsindsatsen, 2018). Det stiller nye krav til samarbejde på tværs af forvaltninger og til samarbejdsrelationer i civilsamfundet. Nye samarbejdsrelationer skaber et øget behov for videndeling og kompetenceudvikling, som klæder kommunale medarbejdere såvel som lokale friluftsforeninger på, til at løfte opgaven med at integrere friluftsliv i den kommunale folkesundhedsindsats.

Implementeringen af brobyggende samarbejder kræver videnopbygning, kompetenceudvikling og relations- og netværksdannelse (jf. rapporten 'Inspiration til implementering' udgivet af Sundhedsstyrelsen i 2011). For lokale friluftsforeninger er det essentielt, at de finder det værdiskabende at indgå i nye samarbejdsrelationer med kommunerne, og at de har de nødvendige kompetencer til at modtage nye medlemmer med forskellige helbredsmæssige udfordringer, som ikke nødvendigvis er foreningsvante eller vant til at være aktive i naturen. Kommunale medarbejdere efterspørger viden om naturen- og friluftslivets potentiale for sundheden. Det er således tydeligt, at et kompetenceløft er nødvendigt – og der er behov for, at vi i fællesskab med centrale aktører på området udvikler og afprøver kompetenceskabende aktiviteter.

Målet med Friluftsliv på Tværs er derfor, at udvikle, afprøve og udbrede metoder til kompetenceløft i samarbejdet mellem kommunerne og friluftsföreninger. Netværket vil have fokus på at inkludere en bred vifte af aktører, som alle bidrager med viden, kompetencer og praktisk erfaring til i fællesskab at udvikle og afprøve metoder på tværs af kommuner og friluftsföreninger.

Mål for 2018 – 2020

Friluftsliv på Tværs vil i perioden 2018-2020 bidrage til:

1. Identificering af eksisterende velfungerende netværk med fokus på natur- og friluftsliv, som med fordel kan danne platform for vidensopbygning og videndeling om kompetencebehov og kompetenceudviklende metoder til brug for integrationen af friluftsliv i kommunernes folkesundhedsindsats. I netværket deltager repræsentanter fra friluftsföreninger (fx DGI, DDS, Dansk Vandrelaug m.fl.), kommunale repræsentanter på tværs af sektorer og ressourcepersoner med relevant viden og erfaring for kompetenceløft i den kommunale folkesundhedsindsats (fx Sund By Netværket og Center for Forebyggelse i Praksis).
2. Udvikling, afprøvning og evaluering af metoder til kompetenceudvikling (konkrete værktøjer) målrettet:
  - det kommunale frontpersonale/praktikere involveret i forebyggelsesindsatserne
  - vidensopbygning og kompetenceløft i lokale friluftsföreninger og til frivillige i föreningerne
3. Udbredelse af afprøvede kompetenceudviklende værktøjer (fx kursusmateriale) til resten af landets kommuner.

Målgruppe

Netværksgruppen Friluftsliv på Tværs er dynamisk, og består af kommunale fagpersoner, NGO'er, forskere, patient-, friluftsliv- og idrætsföreninger. Det forventes, at der deltager ca. 20-25 personer i netværket med ad hoc tilknytning af ressourcepersoner.

Den primære målgruppe for selve netværksaktiviteterne er lokale friluftsföreninger og kommunale medarbejdere i hele landet. Det er målet at alle landets kommuner kan bruge den opbyggede viden og de udviklede redskaber. Dermed vil Friluftsliv på Tværs i sidste ende gavne alle landets kommuner, som vil få gavn af gode løsninger til bedre implementering af kommunale forebyggelsesindsatser med brug af natur- og friluftsliv.

Aktiviteter i netværket

2018

- November: Temadage for kommunale praktikere og foreningsaktører, "Naturen som arena for bevægelse og sundhedsfremme" – omsætning af viden til praksis

2019

- April: Workshop "'Klædt på' til det sundhedsfremmende friluftsliv"
- September: Kick-off seminar for kommunale aktører
- Oktober-november: Lokale workshops – relationsdannelse og samskabelse mellem kommuner og föreninger

2020

- Februar: Opfølgende seminar – foreløbige erfaringer med samskabelsesprocessen og videre forløb
- Maj: Afslutningskonference.